

TÉMA 4: Vzťah k pápežovi

Drahí bratia a sestry,

Koncom roka 1963 sa v rímskej Bazilike svätého Klementa uskutočnila veľká slávnosť. Pápež Pavol VI. umiestnil dlho nezvestnú a konečne nájdenú relikviu svätého Cyrila na jej pôvodné miesto. Stalo sa tak v prítomnosti viacerých slovenských i zahraničných biskupov. Vo svojej homílii Svätý Otec vtedy hovoril o zjednocujúcej sile tej udalosti, o jednote vytvorenej so svätými v nebi i s ľuďmi na zemi, o jednote Kristovej Cirkvi. Svätí vierozvestovia Cyril a Metod ho však inšpirovali myslieť aj na východných bratov „rozličných nádherných obradov a preslávených civilizácií zjednotených s Rómom“, a tiež „v úcte, rešpekte a v očakávaní plnom nádeje“ myslel na „oddelených bratov dávnych a skvelých kresťanských spoločenstiev“.

Týmito slovami poukázal pápež Pavol VI. na celkom zvláštnu rolu, ktorú v 9. Storočí Cyril a Metod zohrali v dobe vyostreného napätia medzi Rómom a Carihradom, v dobe vznikajúceho napätia medzi východnou a západnou cirkvou. Boli naozaj svetlým príkladom spomínanej vzájomnej „úcty a rešpektu“. Zrekapitulujme skutočnosti, ktoré to dosvedčujú: pápež vierozvestov pozval do Ríma, kde ich prijal s veľkými poctami ako tých, ktorí prinášajú relikvie štvrtého pápeža a mučeníka svätého Klimenta, ktoré Konštantín objavil na Kryme. Počas pobytu vo Večnom meste došlo k viacerým mimoriadne významným udalostiam aj vzhľadom na naše dejiny. Svätému Konštantínovi sa totiž podarilo obhájiť slovanskú bohoslužobnú reč, takže pápež Hadrián II. v Bazilike Santa Maria Maggiore potvrdil staroslovienské liturgické knihy. V *Žití Konštantínovom* sa doslova píše: „Pápež, prijímúc knihy slovenské, posvätil ich a položil na oltár v Chráme Svätej Márie ... a spievali s nimi liturgiu“. Z týchto kníh sa ihneď slávila bohoslužba. A aby ju mal kto celebrovat' aj v krajinách, pre ktoré bola určená, boli v Ríme v Chráme svätého Petra vysvätení slovanskí

bohoslovci, čo pripravení na Veľkej Morave teraz prišli v sprievode vierozvestov. Po kňazskej vysviacke hneď slávili primície vo viacerých rímskych kostoloch.

Všetky uvedené udalosti (odovzdanie relikvií svätého Klimenta, odobrenie slovanského bohoslužobného jazyka i vysviacka slovanských kňazov) nadobúdalo v dobovom kontexte zvláštnu hodnotu. V tom čase sa totiž kvôli sporom o právomoc nad Bulharskom zavířil bolestný rozkol medzi Rímom a Carihradom, napriek tomu všetkému Cyril s Metodom prichádzajú k rímskemu pápežovi, podriaďujú sa jeho právomoci spolu s novoobrátenými národmi strednej Európy. Pápež Hadrián neskôr osobne a výslovne ocenil tento postoj vyjadrením, že keď sa vierozvestovia dozvedeli o právomoci Ríma nad veľkomoravskými a panónskymi Slovanmi, „nič nepodnikli proti cirkevným zákonom“. No ešte viac: svätý Konštantín na napätie s Carihradom reagoval spisom „*Scholion* o prvenstve rímskeho pápeža“.

Z uvedeného je už jasnejšie, na čo mohol myslieť pápež Pavol VI., keď v blízkosti ostatkov svätého Cyrila spomínal preslávené civilizácie zjednotené s Rímom a rešpekt i nádej vzhľadom na „oddelených bratov dávnych a skvelých kresťanských spoločností“.

Keď u nás v dvadsiatych a päťdesiatych rokoch došlo k pokusom o odtrhnutie kresťanom od jednoty s rímskym Pontifexom, bola to vo veľkej miere práve cyrilometodská idea, o ktorú sa obrancovia jednoty úspešne opierali. Dnes by sa mohlo zdať, že otázka jednoty so Svätým Otcom nepredstavuje problém. Ak si však uvedomíme, že táto jednota nie je otázkou čisto štrukturálnou a disciplinárnou, ale nevyhnutne aj otázkou duchovnou a morálnou, vidíme naďalej potrebu aktívneho utužovania a prehľbovania tejto jednoty. Lebo tlak na dlhodobú morálnu eróziu, pokusy o riedenie evanjeliovej radikality, deformovanie najzákladnejších východísk ľudskej dôstojnosti, pokusy o sústavnú demoralizáciu mládeže – to všetko vyvoláva potrebu niekoho, kto nás upevní vo viere. Túto úlohu, *upevňovať bratov*

vo viere, dostal od Pána Ježiša svätý Peter a cez neho všetci jeho nástupcovia. Oni sú skalou jednoty vo vyznávaní evanjelia života, kultúry života, dôstojného života od počatia až po prirodzenú smrť, života nekončiaceho posledným pozemským výdychom.

Ukončíme naše dnešné rozjímanie slovami Svätého Otca Jána Pavla II., ktorými sa s nami lúčil na bratislavskom letisku v júli roku 1995: „Drahí Slováci, ako by som mohol nespomenúť v tejto chvíli, že vaša viera má hlboké korene, dobre zasadené medzi vami ohlasovaním svätých misionárov slovanských národov Cyrila a Metoda?! Prosím vás, aby ste sa v duchu vždy vracali k týmto slávnym a príkladným postavám, k týmto veľkodušným a neúnavným vzorom. Svätý Cyril a Metod ukazujú vám a celej Cirkvi, ako priviesť národy ku Kristovi a ako hlásať dobrú zvesť spásy. Oni vám svojím životom hovoria, ako sa dá aj dnes kráčať cestou novej evanjelizácie a ako treba žiť, aby láska, ktorú hlásal Kristus, prekonala všetky možné prekážky a ťažkosti“. Amen.

Dedičstvo otcov zachovaj nám Pane!